

OCHRANA VODNÍCH ZDROJŮ

Doc. JUDr. Ilona Jančářová, Ph.D.

PRAMENY PRÁVA EU

Rámcová směrnice:

- Směrnice Rady 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky

Dceřinné směrnice:

- Směrnice 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládnutí povodňových rizik
- Směrnice Komise 2009/90/ES – technické specifikace chemické analýzy a monitorování stavu vod

PRAMENY PRÁVA EU

- Směrnice 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeným dusičnany ze zemědělských zdrojů (tzv. nitrátová směrnice)
- Směrnice 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod
- Směrnice 2010/75 o průmyslových emisích (IPPC)
- Směrnice 2006/7/ES o jakosti vod ke koupání
- Směrnice 2006/118/ES o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu
- Směrnice 2008/105/ES o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky
- Směrnice 2006/44/ES o jakosti sladkých vod vyžadujících ochranu nebo zlepšení pro podporu života ryb a další

RÁMCOVÁ VODNÍ SMĚRNICE

Základní cíl → **dosáhnout dobrého ekologického a chemického stavu všech vod na území EU do roku 2015**

- Stavem povrchových vod se rozumí obecné vyjádření stavu útvaru povrchové vody určené ekologickým nebo chemickým stavem, podle toho, který je horší.
- Stavem podzemních vod se rozumí obecné vyjádření stavu útvaru podzemní vody určené kvantitativním nebo chemickým stavem, podle toho, který je horší.

WATER FRAMEWORK DIRECTIVE

Classification – 5 status classes:

high,
good,
moderate,
poor,
bad

'High status' is defined as the biological, chemical and morphological conditions associated with no or very low human pressure.

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

Z.č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění č.....39/2015, 250/2016 Sb.

- právní povaha vod
- využití a ochrana povrchových vod a podzemních vod
- zřizování, ochrana a bezpečnost vodních děl
- ochrana proti povodním

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

Zákon o vodách - prováděcí předpisy:

- Nařízení vlády č. **401/2015 Sb.** o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech
- Nařízení vlády č. **57/2016 Sb.** o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních
- Vyhláška č. **328/2018 Sb.** o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových a další

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

Z.č. 258/2000Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění novel

- Kvalita pitné vody
- Kvalita vody ve veřejných koupalištích, bazénech, saunách apod.

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

Z.č. 164/2001 Sb., lázeňský zákon, ve znění novel

- zdroje minerálních vod
- přírodní lázně a balneoterapeutická místa

Z.č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění novel

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

Z.č. 274/2001Sb., o vodovodech a kanalizacích, ve znění novel

- zásobování obyvatelstva pitnou vodou
- odvádění odpadní vody
- nepřímé vypouštění odpadních vod

Z.č. 305/2000 Sb., o povodích

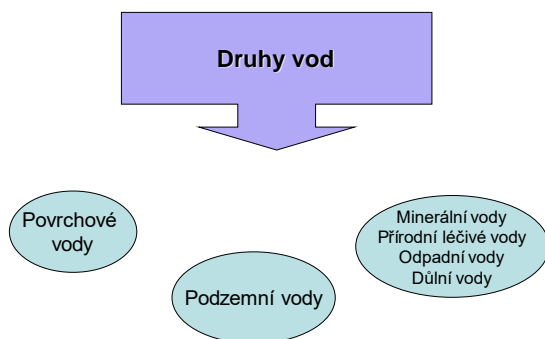
ZÁKON O VODÁCH - CÍL PRÁVNÍ REGULACE

Dosažení dobrého stavu povrchových a podzemních vod

Ochrana vnitrozemských vod prostřednictvím

- regulace způsobu jejich užívání
- udržování a zlepšování kvality povrchových a podzemních vod
- redukce nepříznivých efektů záplav a sucha

Vodní toky - významné vodní toky
- drobné vodní toky

Ostatní

PŘÁVNÍ POVAHA VOD

Povrchové a podzemní vody jsou "res nullius"

PŘÍKLAD

- *Po těžbě písku začala ve vytěženém prostoru vzlínat voda a vytvořila se tak vodní nádrž, která je kvůli čisté vodě využívána s oblibou ke koupání.*
- *O jakou vodu se jedná – povrchovou nebo podzemní?*
- *(VZ §§ 2 - 4)*

PŘÍKLAD

- *Kdo je vlastníkem vody, která se vyskytuje na pozemku vlastníka v jeho studni?*
- *O jakou vodu se jedná – povrchovou nebo podzemní?*
- *Kdo je vlastníkem vody pocházející ze studny, která pak teče z kohoutku?*
- (VZ §§ 2 – 4)

ZPŮSOBY UŽÍVÁNÍ VOD

- Vzdouvání vod pomocí vodních děl
- Využití energetického potenciálu vod
- Plavba a plavení dřeva
- Odběr k různým účelům
- Vypouštění odpadních vod
- Chov ryb a vodní drůbeže a další

ZPŮSOBY ZNEČIŠŤOVÁNÍ VOD

- Vypouštění odpadních vod
- Nakládání se závadnými látkami
- Průmyslové a jiné havárie

NÁSTROJE PRÁVNÍ ÚPRAVY

- Administrativní nástroje
- Limity znečištění a znečišťování
- Územní ochrana
- Povinnosti osob
- Monitoring, oznamování, evidence
- Koncepční nástroje

NÁSTROJE PRÁVNÍ ÚPRAVY

- Autorizace
- Ekonomické nástroje
- Sankce
- Organizační zabezpečení péče o vody

Územní ochrana

- Chráněné oblasti přirozené akumulace vod
- Území chráněná pro akumulaci povrchových vod
- Ochranná pásma vodních zdrojů
- Zranitelné oblasti
- Cítlivé oblasti
- Rybné oblasti
- Oblasti ke koupání osob

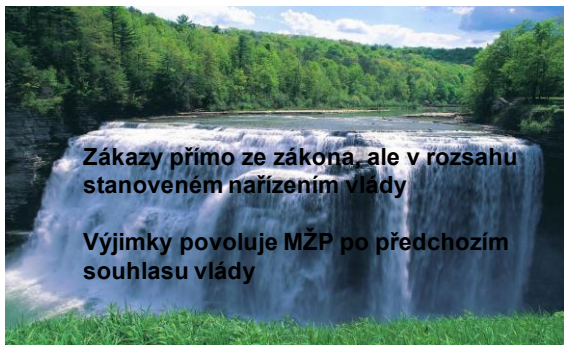
Specifický režim a požadavky

CHOPAV

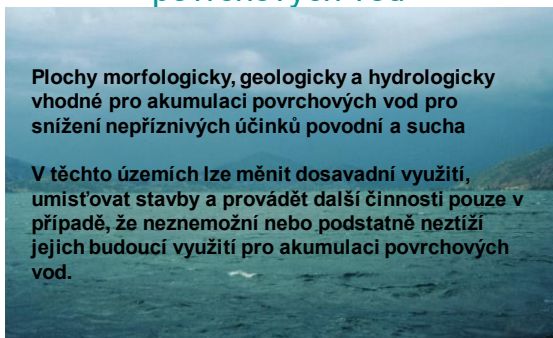
CHOPAV

Zákazy přímo ze zákona, ale v rozsahu stanoveném nařízením vlády

Výjimky povoluje MŽP po předchozím souhlasu vlády

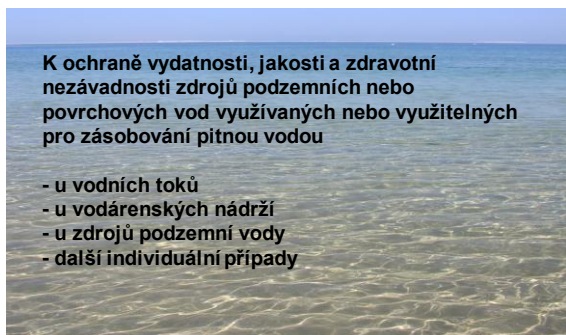
Území chráněná pro akumulaci povrchových vod

Plochy morfologicky, geologicky a hydrologicky vhodné pro akumulaci povrchových vod pro snížení nepříznivých účinků povodní a sucha

V těchto územích lze měnit dosavadní využití, umísťovat stavby a provádět další činnosti pouze v případě, že neznemožní nebo podstatně neztíží jejich budoucí využití pro akumulaci povrchových vod.

Ochranná pásma vodních zdrojů

K ochraně vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti zdrojů podzemních nebo povrchových vod využívaných nebo využitelných pro zásobování pitnou vodou

- u vodních toků
- u vodárenských nádrží
- u zdrojů podzemní vody
- další individuální případy

Ochranná pásma vodních zdrojů

Ochranná pásma:

- na návrh
- z vlastního podnětu vodoprávního úřadu

- I. stupně
- II. stupně

Forma:

- opatření obecné povahy

Ochranná pásma vodních zdrojů

V opatření obecné povahy vodoprávní úřad po projednání s dotčenými orgány státní správy stanoví:

- které činnosti poškozující nebo ohrožující vydatnost, jakost nebo zdravotní nezávadnost vodního zdroje nelze v tomto pásmu provádět,
- jaká technická opatření je třeba v ochranném pásmu provést,
- způsob a dobu omezení užívání pozemků a staveb v tomto pásmu ležících.

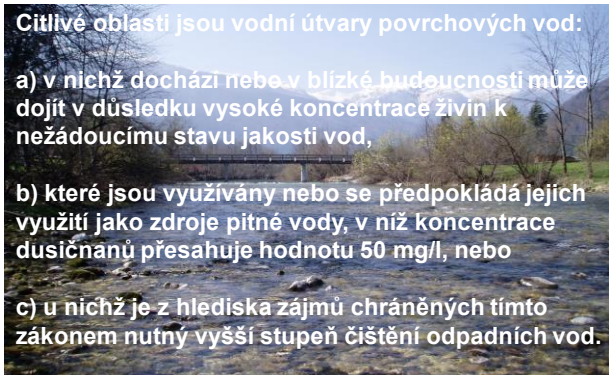
Za prokázané omezení užívání pozemků a staveb v ochranných pásmech vodních zdrojů náleží vlastníkům těchto pozemků a staveb náhrada.

Náklady na technické úpravy – subjekty oprávněné k odběru

Citlivé oblasti

Citlivé oblasti jsou vodní útvary povrchových vod:

- a) v nichž dochází nebo v blízké budoucnosti může dojít v důsledku vysoké koncentrace živin k nežádoucímu stavu jakosti vod,
- b) které jsou využívány nebo se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l, nebo
- c) u nichž je z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem nutný vyšší stupeň čištění odpadních vod.

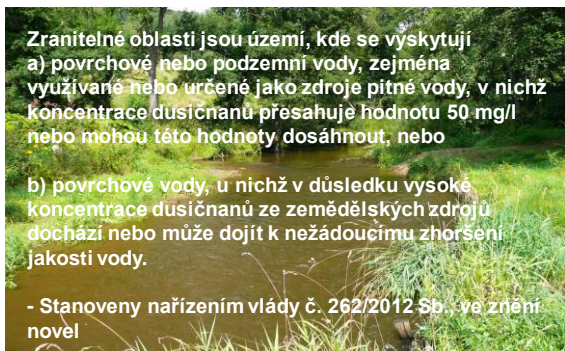

Zranitelné oblasti

Zranitelné oblasti jsou území, kde se vyskytují a) povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo mohou této hodnoty dosáhnout, nebo

b) povrchové vody, u nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody.

- Stanoveny nařízením vlády č. 262/2012 Sb., ve znění novel

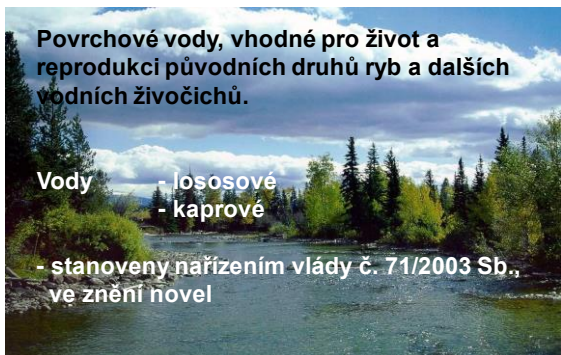

Rybné oblasti

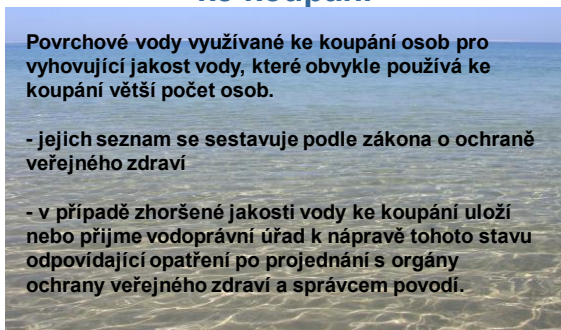
Povrchové vody, vhodné pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů.

Vody - lososové
- kaprové

- stanoveny nařízením vlády č. 71/2003 Sb., ve znění novel

Povrchové vody využívané ke koupání

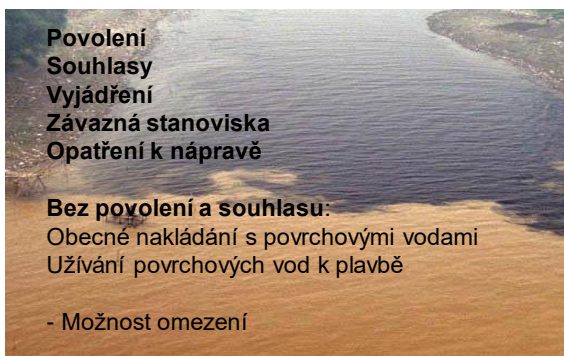

Limity znečištění a znečišťování

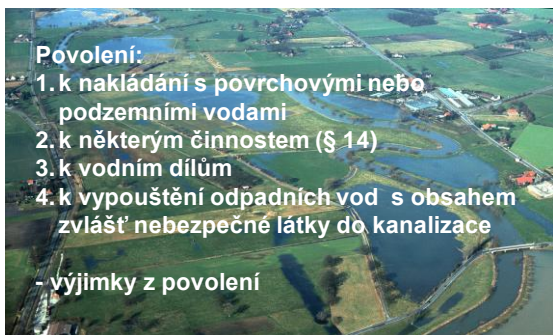
Nařízení vlády č. 401/2015 Sb. stanoví:

1. ukazatele vyjadřující stav povrchové vody,
2. ukazatele a hodnoty přípustného znečištění povrchových vod,
3. ukazatele a hodnoty přípustného znečištění odpadních vod,
4. ukazatele a hodnoty přípustného znečištění odpadních vod pro citlivé oblasti a pro vypouštění odpadních vod do povrchových vod ovlivňujících kvalitu vody v citlivých oblastech,
5. ukazatele a hodnoty přípustného znečištění pro zdroje povrchových vod, které jsou využívány nebo u kterých se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody,
6. ukazatele a hodnoty přípustného znečištění povrchových vod, které jsou vhodné pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů,
7. ukazatele a hodnoty přípustného znečištění povrchových vod, které jsou využívány ke koupání,
8. normy environmentální kvality pro prioritní látky a některé další znečišťující látky.

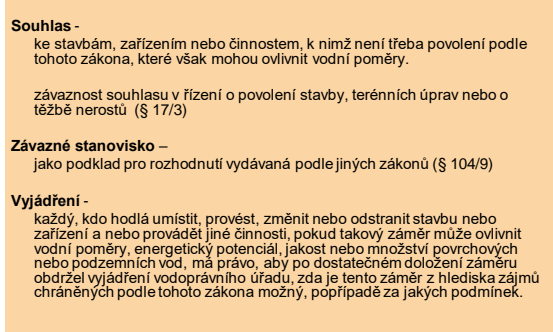
Administrativní nástroje

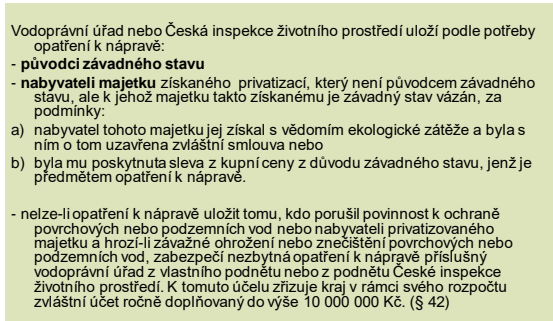
Administrativní nástroje

Administrativní nástroje

Opatření k nápravě

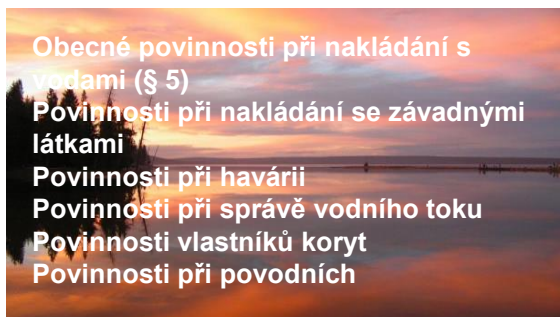
PŘÍKLAD

- Jakým způsobem stanoví vodoprávní úřad podmínky povolení k vypouštění odpadních vod? K čemu všemu musí přihlížet a co musí respektovat?
- (VZ §§ 38, 23a)

PŘÍKLAD

- Pan Suchý chce odebírat vodu z nedalekého potoka, aby si mohl zalévat zahrádku. Bude k odběru vody potřebovat povolení a proč?
- (VZ §§ 6, 8)

Povinnosti osob

PŘÍKLAD

- Firma X nakládala se závadnými látkami a způsobila kontaminaci podzemních vod. Jakým způsobem byste zajistili nápravu?
- (VZ §§ 39 – 42, 29)

Autorizace

- pověřené odborné subjekty (§ 21)
- odborně způsobilé osoby oprávněné k podnikání a autorizované k výkonu úředního měření průtoku měřidly (§ 103)
- oprávněná laboratoř (§ 103a)
- kontrolní laboratoř (§ 103a)

Autorizace

- Zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod (§ 21/4)
- Provozování informačních systémů
- Rozbory ke zjištění koncentrace znečišťujících látek v odpadních vodách
- Kontrola správnosti sledování znečištění odpadních vod
- Kontrola správnosti sledování a měření objemu vypouštěných odpadních vod

Monitoring, oznamování, evidence

- Zjišťování množství a jakosti povrchových a podzemních vod
- Sledování, měření a evidence znečištění odpadních vod a jejich objemu (Vyhl.č. 328/2018 Sb. o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových)
- Evidence v rámci informačního systému Mze
- Evidence v rámci informačního systému MŽP
- Vodoprávní evidence (evidence rozhodnutí vodoprávních úřadů a evidence nemovitostí)

PŘÍKLAD

- Který subjekt/které subjekty monitorují znečištění, které prostřednictvím odpadních vod vypouštějí znečišťovatelé do vod povrchových?

Koncepční nástroje (§ 23)

- Mezinárodní plány povodí –
pro 3 mezinárodní oblasti povodí (Labe, Odra Dunaj)
- Národní plány povodí -
NP Povodí Labe
NP Povodí Dunaje
NP Povodí Odry
- Plány dílčích povodí

Ekonomické nástroje

- Poplatek za odebrané množství podzemní vody
- Poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových – možnost odkladu placení a prominutí poplatku
- Poplatek za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních
- Platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí (za odběr povrchové vody z vodního zdroje)
- Úhrada výdajů na opatření ve veřejném zájmu (§ 102)

PŘÍKLAD

- Bude majitel rodinného domku, který odebírá vodu z vlastní studny, povinen platit poplatek za odběr podzemní vody?
- (VZ § 88 a násl.)

VZTAHY ODPOVĚDNOSTI

VZTAHY ODPOVĚDNOSTI

Občanskoprávní odpovědnost

Za škodu způsobenou provozní činností (§
29 VZ – speciální odpovědnost za ztrátu
podzemní vody)

V jiných případech ztráty podzemní vody –
- obecná úprava dle OZ

Občanskoprávní odpovědnost

- Odpovědnost správců vodních toků a jiných subjektů za škodu způsobenou při výkonu oprávnění (§ 49/4, 51, 60)
- Odpovědnost za škody způsobené zanedbáním povinné péče o stavby nebo zařízení v korytech vodních toků (§ 52/2)
- Odpovědnost za majetkovou újmu v důsledku činnosti nebo opatření za povodně (§87)

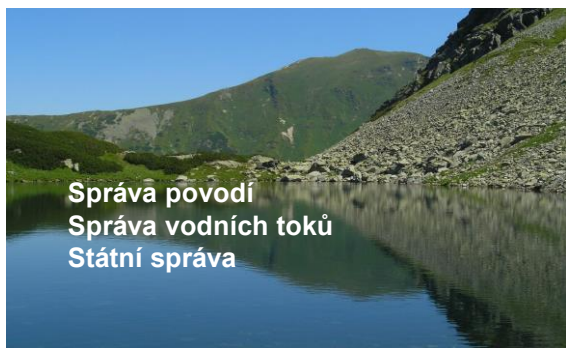
VZTAHY ODPOVĚDNOSTI

Trestně právní odpovědnost:

- Ohrožení a poškození životního prostředí (§§ 293, 294)
- Poškození vodního zdroje (§ 294a)
- Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení (§§ 276, 277)

Odpovědnost za ekologickou újmu (z.č.
167/2008 Sb.)

ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ

Správa vodních toků (§ 48)

- Správa vodních toků - významných
- drobných
- Obsahem správy je péče o vodní tok
- Povinnosti a oprávnění správců

Správa povodí (§ 54)

Správou povodí se rozumí:

- správa významných vodních toků (§ 47 odst. 4),
- některé činnosti spojené se zjišťováním a hodnocením stavu povrchových a podzemních vod v dané oblasti povodí,
- další činnosti, které vykonávají správci povodí podle tohoto zákona.

Správou povodí vykonávají správci povodí.

STÁTNÍ SPRÁVA

Vodoprávní úřady:

- a) obecní úřady,
- b) újezdní úřady (na území vojenských újezdů)
- c) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- d) krajské úřady,
- e) ministerstva jako ústřední vodoprávní úřad (Mze a MŽP)

Česká inspekce životního prostředí

STÁTNÍ SPRÁVA

Ministerstvo životního prostředí

- vrchní vodoprávní dozor
- ústřední orgán státní správy ve vymezených věcech

Ministerstvo zemědělství

- ústřední orgán státní správy obecně
- vrchní vodoprávní dozor

Ministerstvo zdravotnictví, hygienická služba (KHS)

Ministerstvo dopravy
